

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НАН УКРАЇНИ

ЮВІЛЕЙНА СЕСІЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ НАН УКРАЇНИ, ПРИСВЯЧЕНА 150-РІЧЧЮ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

8 грудня 2023 року

8 грудня 2023 р. у Великому конференц-залі НАН України відбулася ювілейна сесія Загальних зборів Національної академії наук України, присвячена 150-річчю від дня заснування Наукового товариства імені Шевченка.

Ювілейну сесію Загальних зборів Національної академії наук України, присвячену 150-річчю від дня заснування Наукового товариства імені Шевченка (НТШ), відкрив президент НАН України академік НАН України **Анатолій Глібович Загородній** (стенограму виступу див. на с. 6). Він зазначив, що Наукове товариство імені Шевченка, яке є найстарішою українською громадською науковою організацією, за довгий період своєї плідної діяльності, плекаючи Шевченкові ідеї служіння Україні, зробило видатний внесок у піднесення вітчизняної науки, творення національного наукового і культурно-освітнього життя в Україні та світі. Президент Академії наголосив також, що в складних умовах сьогодення НТШ спільно з НАН України та іншими науковими організаціями робить вагомий внесок у протидію російській агресії, зміцнення національної ідентичності українського народу.

Далі з доповіддю «Наукове товариство імені Шевченка: історія, сьогодення і майбутнє» виступив голова НТШ в Україні, член Президії НАН України, директор Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України академік НАН України **Роман Михайлович Кушнір** (стенограму див. на с. 8). Він підкреслив, що протягом півтора століття Товариство завжди було і залишається популяризатором української національної ідеї, активним учасником громадського й культурного життя країни, поширювачем наукових знань про Україну і українців. І сьогодні Наукове товариство імені Шевченка, спираючись на історичні традиції та завдяки жертвності своїх членів, інтенсивно здобуває і при-

Відкриття ювілейної сесії Загальних зборів НАН України. 8 грудня 2023 р.

множує наукові знання, плекає культурні цінності, забезпечуючи в такий спосіб сприятливі передумови для духовного поступу України та української нації.

Далі до слова було запрошено завідувача відділу джерелознавства нової історії України Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України доктора історичних наук **Ігоря Борисовича Гирича**, який зробив доповідь на тему «НТШ як суспільно-політичний проект Михайла Грушевського» (стенограму див. на с. 19).

Доповідь «Іван Франко і проблема національно-культурної ідентифікації України» виголосив радник Президії НАН України, директор Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України академік НАН України **Микола Григорович Жулинський** (стенограму див. на с. 26).

Потім учасники засідання заслухали доповідь головного наукового співробітника відділу комп'ютерного моделювання багаточастинкових систем Інституту фізики конденсованих систем НАН України академіка НАН України **Ігоря Мироновича Мриглода** «Збірник Математично-природописно-лікарської секції НТШ: велична місія» (стенограму див. на с. 33).

Великий інтерес у присутніх викликали доповіді «Українська мова — домінанта діяльності НТШ», яку представив директор Інституту

української мови НАН України доктор філологічних наук **Павло Юхимович Гриценко** (стенограму див. на с. 41), і «Літературне товариство імені Шевченка (1873—1892) в історичній пам'яті українців», яку виголосив директор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України доктор історичних наук **Ігор Ярославович Соляр** (стенограму див. на с. 47).

Далі з доповіддю «Енциклопедична спадщина НТШ: від «Енциклопедії українознавства» до енциклопедії «Наукове товариство імені Шевченка» виступив директор Інституту енциклопедичних досліджень НАН України кандидат філологічних наук **Микола Григорович Железняк** (стенограму див. на с. 54).

Потім голова Наукового товариства імені Шевченка в Україні академік НАН України Р.М. Кушнір зачитав привітання, які надійшли з-за кордону на адресу Товариства з нагоди його 150-річчя: від президента Світової ради Наукового товариства імені Шевченка іноземного члена НАН України Леоніда Рудницького, від Наукового товариства імені Шевченка в Америці, Наукового товариства імені Шевченка в Канаді та від почесного голови Наукового товариства імені Шевченка в Україні доктора історичних наук Олега Купчинського. Голова Наукового товариства імені Шевченка в Австралії іноземний член НАН України Марко

Павлишин особисто привітав учасників сесії під час прямого включення.

Привітання з нагоди 150-річчя Наукового товариства імені Шевченка надійшло також від Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава (Шевчука), яке виголосив його представник отець Олекса Петрів.

Наприкінці заходу президент Національної академії наук України академік НАН України А.Г. Загородній вручив відзнаки НАН України членам Наукового товариства імені Шевченка та його співробітникам. Так, подякою НАН України нагороджено колектив членів і співробітників Наукового товариства імені Шевченка в Україні; відзнакою НАН України «За сприяння розвитку науки» — голову НТШ в Україні академіка НАН України Р.М. Кушніра; відзнакою НАН України «За професійні здобутки» — професора Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» доктора технічних наук В.С. Білецького; відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» — директора Інституту української мови НАН України доктора філологічних наук П.Ю. Гриценка.

У холі Великого конференц-залу НАН України було розміщено банерну експозицію «Наукове товариство імені Шевченка у постатях», що репрезентувала біографічні відомості про 133 діячів Товариства, зокрема і його крайових осередків в Австралії, Західній Європі, Канаді і США, за 150 років існування НТШ. На стендах також було розгорнуто виставку сучасних видань Товариства (понад 130 книжок). Ювілейна сесія Загальних зборів НАН України стала першою подією в низці святкових заходів з нагоди 150-річчя Наукового товариства імені Шевченка, які надалі проходили у Львові.

Так, 12 грудня у рамках Міжнародної наукової конференції «150 років Наукового товариства ім. Шевченка» у Львівському національному університеті імені Івана Франка відбувся круглий стіл, під час якого презентували видання «Наукове товариство ім. Шевченка: 150 років на службі української науки та культу-

ри. Природничі науки», а також круглий стіл «Музейні колекції НТШ в Інституті народознавства НАН України» і виставка пам'яток «Музей НТШ: крізь вирви трьох воєн».

13 грудня відкрився триденний Міжнародний медичний форум «Медицина України та світу: основи, реалії та стратегічні перспективи» за участі провідних українських науковців та фахівців зі США, Канади, Великої Британії, Швейцарії, Нідерландів, Німеччини, Польщі, на якому презентовано книгу «Лікарська комісія Наукового товариства ім. Шевченка (1898—2023): матеріали до біографічного словника дійсних членів». Того самого дня у приміщенні Національного музею у Львові імені митрополита Андрея Шептицького відбулося відкриття виставки «Нація. Мистецтво. Наука», на якій було представлено експонати, що зібрали ентузіасти НТШ і зберегли львівські музейники.

14 грудня відбулася презентація книги «Наукове товариство ім. Шевченка: 150 років на службі української науки та культури. Гуманітарні науки», а також круглий стіл «Бібліотека НТШ — перша національна наукова бібліотека України: перервана історія» у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника та відкриття однойменної тематичної виставки.

15 грудня у Львівському національному університеті імені Івана Франка розпочав свою роботу круглий стіл «Українська мова як державотворче начало», а в Науково-технічній бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» відбулося пленарне засідання Міжнародної наукової конференції «150 років Наукового товариства ім. Шевченка».

16 грудня, в заключний день святкувань, в актовій залі Львівського національного університету імені Івана Франка відбулася Урочиста академія з нагоди 150-річчя Наукового товариства імені Шевченка, в якій взяли участь члени НТШ, знані українські науковці, представники державної та місцевої влади.

За матеріалами засідання підготувала О.О. Мележик